

Museoiden, orkestereiden,
teattereiden ja festivaalien

HALLITUSOHJELMA-
TAVOITTEET

2019–
2023

Kulttuuriin on panostettava enemmän

Kulttuuri on kannattava investointi kansalaisten henkisen, terveydellisen, taloudellisen ja yhteiskunnallisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja parantamiseen. Festivaali-, museo-, orkesteri- ja teatteritoiminta tavoittavat vuosittain Suomen väestölukuun nähden kansainvälisessä vertailussa huomattavan suuren määrän kävijöitä. Taide- ja kulttuuripalvelut ovat vielä nykytilanteessa helposti saavutettavia suuressa osassa Suomea, mutta tilanne voi muuttua, jos negatiivista rahoituskierrettä ei katkaista. Kahdella edellisellä hallituskaudella toteutuneiden lukuisten kulttuurin tukiin kohdistuneiden leikkausten johdosta todellisia uhkia saavutettavuudelle ovat kulttuuripalveluiden taloudellisen kynnyksen nousu sekä alueellisen tarjonnan vähentyminen.

Viime vuosina Euroopassa on nähty esimerkkejä kulttuuripolitiikasta, jossa taiteen ja kulttuurin merkittävät hyvinvointivaikutukset yhteiskunnalle on otettu vakavasti, ja kulttuuriin on päätetty panostaa enemmän.

Esimerkkejä tästä ovat Ruotsin merkittävä kulttuurirahoituksen tasokorotus vuonna 2018, Tanskan sitoutuminen korottamaan kulttuuribudjettiaan vuosina 2019–2022 ja Saksan johdonmukainen kulttuuribudjetin kasvatus jo vuodesta 2013, joka edelleen jatkuu vuonna 2019.

Suomen on pystyttävä kulttuuripolitiikassa parempaan kuin jatkuvaan kulttuurin tukien leikkaamiseen. Hallitusohjelmaan 2019–2023 on siksi kirjattava sekä yleinen tavoite lähteä johdonmukaisesti kehittämään kulttuurin rahoitustasoa vähintään kohti yhtä prosenttia valtion budjetista että tarkemmin yksilöitävä kohteet, joihin lisärahoitus seuraavalla hallituskaudella kohdistetaan. Työllisyys-, hyvinvointi- ja ilmastopoliittisesti kannatettava olisi tarvittavien budjetiresurssien siirto teollisuuden yritystuista luovaan talouteen, jonka rahoitus on nykytilanteessa aivan liikaa veikkausvoittovarojen varassa.

1

Kulttuurin valtionosuusalojen rahoitusjärjestelmän uudistus on valmisteltava loppuun, ja siihen on varattava riittävät resurssit.

Keväällä 2018 on päätetty museoiden valtionosuusuudistuksesta ja esittävien taiteiden rahoituksen osauudistuksesta. Muilta osin lakiesitys on jatkovalmistelussa. Uudistustyö on kaikilta osin saatettava valmiiksi ja uudistustoimenpiteisiin on varattava valtion talouden suunnitelmassa riittävät resurssit. Esittävien taiteiden uudistamiseen tarvitaan 20 miljoonaa euroa.

2

Kulttuurin VOS-alojen ja festivaalien rahoitus on korjattava vastaamaan kustannuskehitystä.

VOS-uudistus ei auta kulttuurialoja, jos perusrahoituksen tasoa ei korjata. Kulttuurin valtionosuusalojen ja festivaalien rahoitus-taso on jäänyt rajusti jälkeen yhteiskunnan kustannuskehityksestä vuoden 2011 jälkeen. Valtionosuuksiin kohdistettuja säästöjä ja indeksijäädytyksiä on kahden hallituskauden ajan kirjattu pysyvinä negatiivisina muutoksina opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus-lain 35a pykälään, vuoteen 2018 mennessä yhteensä 23 miljoonaa euroa. Kulttuurin valtionosuusrahoituksen ja festivaalirahoituksen taso on korjattava vastaamaan toteutunutta kustannuskehitystä vastaavasti kuin tehtiin tehtiin VOS-tukien indeksikorjaus-ohjelmassa vuosina 2008–2010.

3

Arpajaisverolain uudistamisessa on edettävä harkitusti ja Veikkauksen vahva asema kotimaisessa pelimarkkinassa on turvattava.

Arpajaisverolain uudistamisessa uusien pelihaittojen ehkäisyyn tähtäävien toimenpiteiden valinta ja aikatauluttaminen on suunniteltava niin, että Veikkauksen pelitoiminta ja sen tuotto-odotukset eivät tarpeettomasti kärsi. Pahimmillaan uudistuksen vaikutukset voivat olennaisesti heikentää Veikkauksen asemaa. Veikkauvoittovarot ovat nykyhetkellä korvaamattoman tärkeä selkäranka kotimaisen kulttuurirahoituksen kokonaisuudessa. Jos Veikkauksen asemaa lähdetään järjestelmällisesti heikentämään, on vastavasti tehtävä suunnitelma nykyisen veikkauvoittovaroilla katetun kulttuurirahoituksen osuuden kattamisesta budjettivaroilla.

YHTEISET TAVOITTEET

MUSEOT

1. **Museoiden laskennallisten ja toteutuneiden henkilötyövuosien erotus on korjattava.** Museoiden valtionosuuden perusteena olevien henkilötyövuosien ja toteutuneiden henkilötyövuosien kuilu on kestävä, etenkin jos valtionosuusuudistus museoiden osalta toteutuu hallituksen esityksen mukaisesti. VOS-henkilötyövuosien määrä on 1183, kun VOS-museoiden toteutuneet henkilötyövuodet ovat yli 1800. Henkilötyövuosien kuilu on pahentunut 2010-luvulla toteutettujen leikkausten vuoksi. Lisärahoitustarve on 8,5 miljoonaa euroa. Henkilötyövuosikuilun repeämisen lisäksi rahoituksen vahvistamisen tarvetta lisää museoiden tehtävien laajentuminen elinkeino-, opetus- ja sosiaali- ja terveyspalvelusektoreille.
2. **Museoiden kokoelmavarantojen digitoimintia ja digitoitujen kokoelmien saatavuutta ja käyttöä on edistettävä.** Tämä edellyttää investointitukea uusiin kokoelmahallintajärjestelmiin sekä digitoitujen materiaalien uudet käyttötavat mahdollistaviin teknologioihin mm. lisätyn todellisuuden (AR) ja keinotodellisuuden (VR) tuottamisessa.

3. **Museologian professuuria ja siihen liittyvää yliopistotasosta opetusta on vahvistettava sekä tuettava museologian oppimateriaalien uudistamista.**
4. **Museoita on tuettava ilmastonmuutoksen hidastamiseen liittyvissä tavoitteissa sekä ilmastonmuutoksen seurausten ehkäisemisessä.**

ORKESTERIT

1. **Valtakunnallisen orkesteriverkon valtionosuusleikkausten on loputtava.** Leikkausten on loputtava, jotta orkesterit voivat toteuttaa laadukasta ja monipuolista toimintaansa osana suomalaista musiikki-ilmiötä.
2. **Orkestereiden kiertuetoiminnan edellytykset on turvattava koko maassa.**
3. **Digitaalisten sovellusten kehittämistä on tuettava saavutettavuuden parantamiseksi.**
4. **Korkea-asteen musiikkikoulutukselle on turvattava riittävän monipuoliset toimintaedellytykset.**

TEATTERIT

1. Kansallisteatterin valmistelussa olevaan remontiin on varauduttava valtion talouden suunnitelmassa seuraavalle hallituskaudelle.
2. Tanssin talon rahoitus on ratkaistava ja uudelle toimijalle varattava sen tarvikkeet resurssit. Rahoitusratkaisu on ratkaistava kestäväällä tavalla viimeistään tulevan hallituskauden alussa, jos ratkaisua ei ole saatu tehtyä jo keväeseen 2019 mennessä. Rahoituksen käynnistymiseen on varauduttava riittäväällä lisäresurssilla valtion talouden suunnitelmassa. Uusi kotimaisen ja kansainvälisen tanssin tuotantotalo käynnistää toimintansa merkittävänä uudentyypisenä esittävän taiteen kentän ammattitoimijana näillä näkymin vuonna 2021.
3. Näyttelijänkoulutus Tampereen yliopistolla tulee turvata selkeällä aluepoliittisella linjauksella. Koulutus- ja aluepoliittisesti on tärkeää, että korkeakoulutasoista näyttelijäkoulutusta järjestetään jatkossakin muuallakin kuin Helsingissä.

FESTIVAALIT

1. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisema festivaalipoliittinen ohjelma on otettava festivaalien kehittämisen tiekartaksi. Jo joulukuussa 2016 julkaistu toimintaohjelma *Taide- ja kulttuurifestivaalit – vahvistuva kulttuurinen voimavara* sisältää seitsemän konkreettista strategista linjausta vuosille 2017–2025, ja ne kaikki on toteutettava seuraavan hallituskauden aikana.
2. Festivaalien valtiontukea on korotettava. Festivaalien valtiontuki ei enää pitkään aikaan ole heijastanut alan todellista merkittävyyttä, ja sektorin valtiontuki on aika nostaa vastaamaan alan todellisia tarpeita.
3. Talkootyöläisten asema festivaaleilla on turvattava. Talkootyöläisten osallistuminen festivaalien toteuttamiseen on tärkeä osa festivaalien elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä. Talkoolaisten asema on jatkossakin turvattava niin, etteivät verotuskäytännöt tule esteeksi vapaaehtoistoiminnassa.

Riihimäen teatteri: Fucking Ämäl. © Jukka Salminen/Tiikerikuva

FINLAND FESTIVALS

Kalevankatu 30 00100 Helsinki | 040 5515 752
info@festivals.fi | www.festivals.fi

SUOMEN MUSEOLIITTO

Annankatu 16 B 50 00120 Helsinki | 040 166 2816
museoliitto@museoliitto.fi | www.museoliitto.fi

SUOMEN SINFONIAORKESTERIT RY

Kalevankatu 30 00100 Helsinki | 040 594 3079
info@sinfoniaorkesterit.fi | www.sinfoniaorkesterit.fi

SUOMEN TEATTERIT RY

Meritullinkatu 33 G 2 00170 Helsinki | 040 153 1415
info@suomenteatterit.fi | www.suomenteatterit.fi